

GURDEV SINGH v. MUNICIPAL CORPORATION. LUDHIANA 811
AND ANOTHER (K. Kannan, J.)

ਐਮ ਜੈਨ

ਕੇ. ਕੰਨਨ ਜੇ.

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ
ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

1990 ਦਾ CWP ਨੰ. 15988

18 ਮਈ, 2011

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ.227—ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1970—ਆਰ.ਆਈ.5 ਅਤੇ 10—ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988—ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ— ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ

ਮਾਮੂਲੀ ਜ਼ਰਮਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ - ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਹੋਲਡ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ 1 ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਬੂਤ ਲੱਭਦੀਆਂ ਹਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ ਜੋ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 10 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

(ਪਾਰਾ 5^6)

ਆਰ ਐਸ ਲੌਗੀਆ। ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਕੋਈ ਵੀ/ਜਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨਹੀਂ।

ਕੇ. ਕੰਨਨ, .1 (ਓਰਲ)

ਡਬਲਯੂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ

1986 ਦੇ MACT ਕੇਸ ਨੰਬਰ 87 ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਦੋਂ ਰਕਮ, ਜੋ |
ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਡਰਾਈਵਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਮਾਮੂਲੀ ਜ਼ਰਮਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। . 1970 ਨਿਯਮ 10 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 5

ਜੇ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਜਿਸਦਾ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

"(ii).....

(I)

(II) ਉਸ ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਉਸ ਨੂੰ
(ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

(2) ਨਿਯਮ 10 ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

"(a).....

(b) ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ (3) ਤੋਂ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ
ਕਰਵਾਉਣਾ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ
ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(c)

(d)"

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਯਮਾਂ
ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) 1b ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ
ਡਰਾਈਵਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ
ਸਾਂਝਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ।
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ

"ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬਾਰੇ
ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। I ਨੇ ਡੀਡੀਆਰ ਐਂਟਰੀ

ਨੰਬਰ 20 ਦੀ 5 ਮਈ 1986 ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਆਰ 1 ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਡੀਡੀਆਰ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਏ.ਡਬਲਯੂ. ਚੈਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਜੋ ਉਸਨੇ 5 ਮਈ 1986 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 3.30 ਵਜੇ ਸਿਵਲ 1 ਲੋਸਪਿਟਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਆਰਆਈ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਆਰਆਈ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਮੂਰਖ ਤਿਲਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੱਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਉਸਦੇ ਪੱਟ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੈਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ। ਹਾਦਸਾ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ। ."

(5) ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਖੋਜ 'ਤੇ ਹੀ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪੀੜਤ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਬੂਤ ਲੱਭਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਾਲਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 10 ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯੋਜਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(6) ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਸੂਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਮ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ